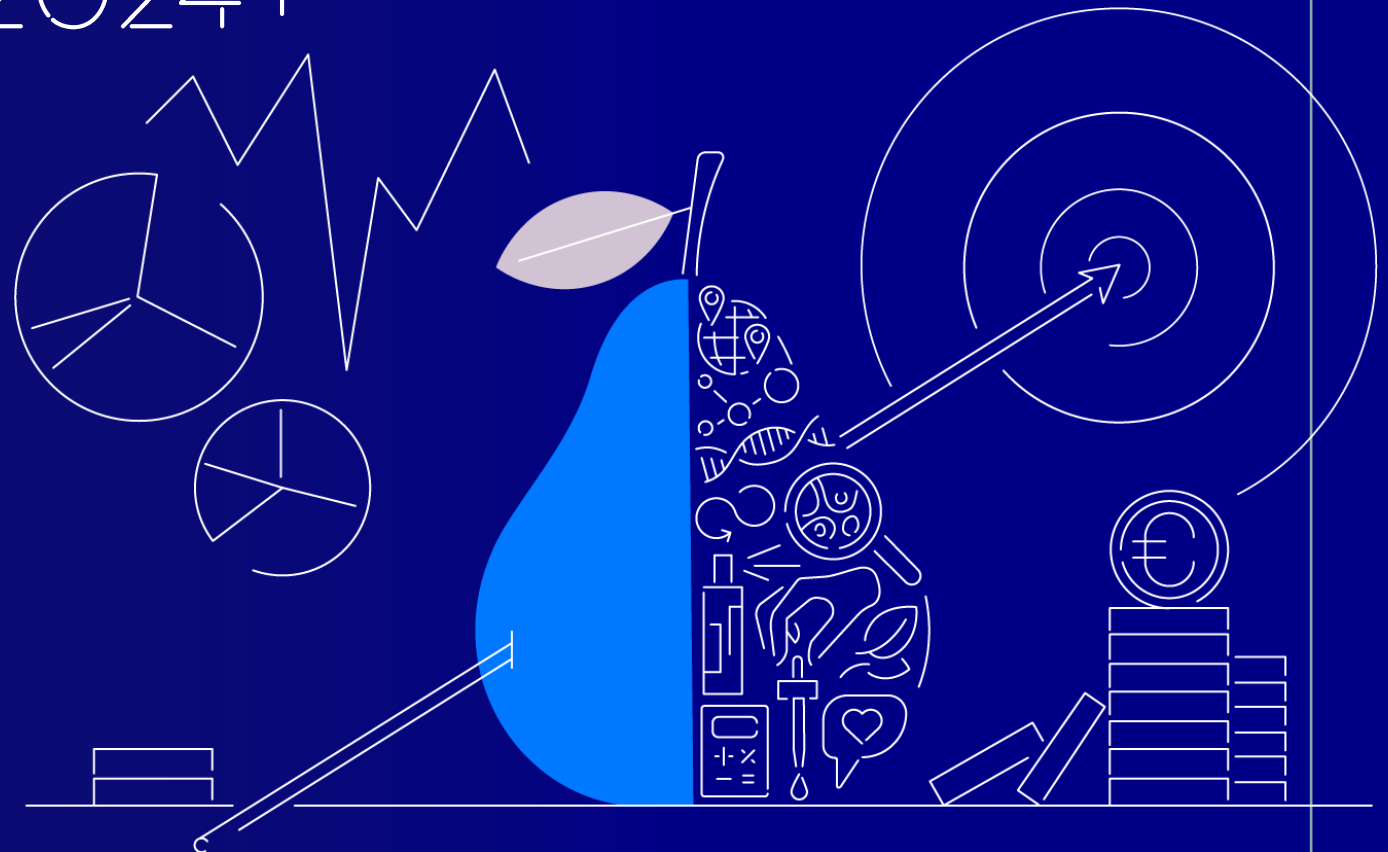

MILLIST TÖÖJÕUDU JA OSKUSI VAJAB EESTI TÖÖSTUS 2024+

Kati Kusmin

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus
Industry 5.0 08.05.2024

„Kõrgharidus on selleks, et kasvatada kindla eriala inimesi. Kõrgharidus on alati poole põlvkonna jagu maas ühiskonna tegelikest vajadustest. Selle üle pole mõtet kurtagi. Tekib uus tootmine, uus lähenemine asjadele. Need, kes on saanud lähedasel erialal hariduse, õpivad kiiresti ümber. **Ei ole võimalik ette näha, milline majandus, tööstus või mis iganes haru on viie või kümne aasta pärast suurema perspektiiviga, et seda ette õpetada.**”

Akadeemik Tarmo Soomere

LP, 26.04.2024

Tööjõu tulevikuvajadus

- + Töötlevas tööstuses hinnatakse lähikümnendil puudu jäävat 2/3 inseneridest
- + 2031. aastaks vajatakse nt masina- ja metallitööstuse valdkonnas 5000+ ja elektroonikatööstuse valdkonnas 1000+ tasemeharidusega spetsialisti (OSKA raport, 2023)
- + Lähima 10 aasta jooksul on puudu ca 7000 IKT spetsialisti nii IKT ettevõtetes kui muudes sektorites
- + Kõrgharidusega spetsialistide töökohtade arv kasvab ja rutiinse sisuga töökohtade arv väheneb
- + Eesti ülikoolilõpetajad katavad vaid 1/3 töötleva tööstuse tuleviku juhtide ja spetsialistide vajadusest, puudujääk on ka kutseõppe taseme spetsialistide osas

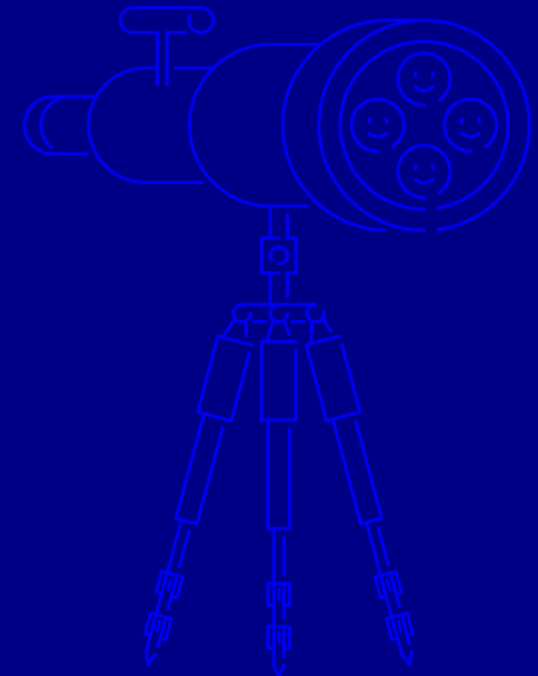
Tööstussektori väljakutsed

Tööstussektori hõives tervikuna lähema 10 aasta jooksul prognoositakse samale tasemele jäämist, kuid

- + Tööealine elanikkond väheneb
- + Töötajate väärtused on ajas muutumas
- + Tööstuse kõrgtehnoloogiline uuenemine, tehnoloogia kiire areng nõuab pidevat oskuste täiendamist
- + Haridusasutused katavad vaid osa tööstuse vajadusest ning mitte kõik Eestis koolitatud spetsialistid ei jätkka oma tööalast karjääri Eestis
- + Võistlus talentide pärast on globaalne ning Eesti ei saa maha jääda
- + Tulevikus ei võistle riigid, vaid regioonid. Tehnoloogiate arenedes on vaja mitmekesisemaid teadmisi, mida saaks arendada ja jagada regiooniti (nt Nordic Tech Valley initsiatiiv Startup Estonia poolt tehnoloogiasektori ja süvatehnoloogiate arendamiseks)

Kõige nõutumad ametid

- + **Insenerid** (51%): erinevad erialad (mehaanika, elektri, automaatika, keemia jne)
- + **Tööstustehnoloogid** (38%): tootmisprotsesside juhtimine ja optimeerimine
- + **Oskustöölised** (55%): CNC operaatorid, keevitajad, elektrikud jne
- + **IT spetsialistid** (26%): tööstusautomaatika, robotid, andmeanalüüs

Vajalikud oskused

+ **Tehniline kompetents:**

süvateadmised oma erialal, oskus kasutada spetsiifilist tarkvara ja seadmeid

+ **Digioskused:**

oskus kasutada digitaalseid tööriistu ja tehnoloogiaid (nt 3D printimine, tehisintellekt)

+ **Probleemilahendamine ja analüütiline mõtlemine:**

oskus analüüsida andmeid, teha otsuseid ja lahendada probleeme

+ **Meeskonnatöö ja suhtlemisoskus:**

oskus tõhusalt suhelda ja koostööd teha erinevate inimestega

+ **Kohanemis- ja õppimisvõime:**

valmisolek pidevalt õppida ja kohaneda muutuvate tehnoloogiate ja töökeskkonnaga

Võimalused tööjõupuuduse leevendamiseks

- + Tööstusprotsesside automatiseerimine ja digitaliseerimine
- + Haridussüsteemi arendamine: suurendada tehnilise ja kutsehariduse atraktiivsust ja kvaliteeti.
- + Täienduskoolitus: toetada töötajate oskuste arendamist ja ümberõpet.
- + Kutsehariduse profileerimine ja populaarsuse kasvatamine
- + Kas püsivalt või „üleminekuperioodil“ välispetsialistide ehk kõrgelt kvalifitseeritud töötajate kaasamine
- + Eesti kuvamine arvestatavate tööstusettevõtete kodumaana ja seeläbi Eesti kui tööstusriigi maine parendamine

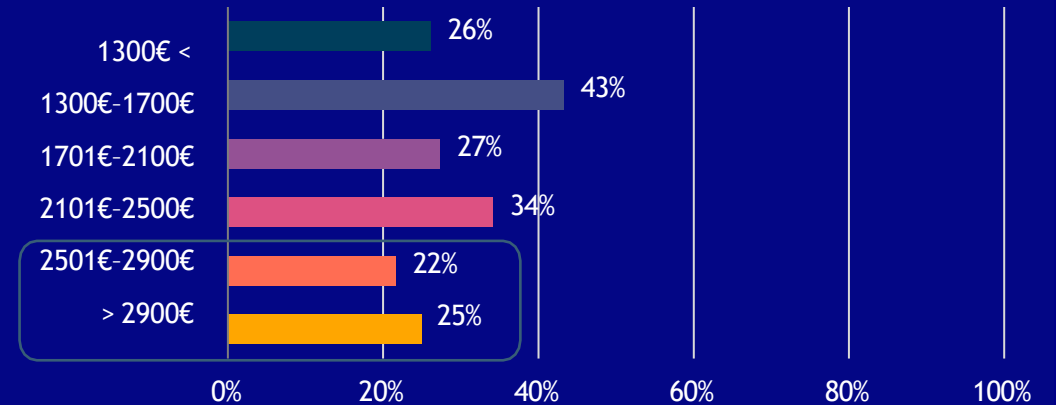
Välisspetsialistide kaasamine – ettevõtete valmidus

Work in Estonia (WIE) tellitud ja Balti Uuringute Instituudi (BUI) 2024.a. alguses töötleva tööstuse ettevõtetes läbiviidud uuringu põhjal

- + 69% Eesti ettevõtetel pole seni olnud vajadust välistööjõu järele või nad on leidnud piisavalt töötajaid Eestis, pooled vastanud ettevõtetest ei plaani välivärbamist ka lähitulevikus
- + 50% ettevõtetest ei plaani lähitulevikus välistööjõudu värvata, kuna majanduslik olukord ei soosi praegu kasvu. Majandusolude paranedes ja ettevõtluskliima positiivsemaks muutudes vajadus välistööjõu järele kasvab
- + Mida suurem on tööstussektori ettevõtte, seda rohkem ta välistöötajaid värbab, st ettevõtte tegevuste skaleerimisel kasvab vajadus ka välistöötajate järgi

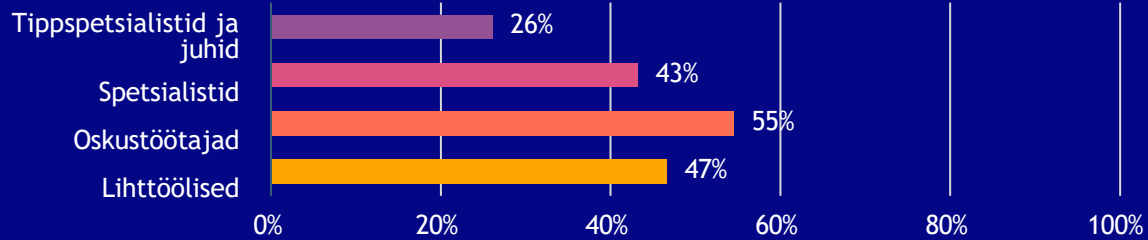
Välisspetsialistide kaasamine – palk ja poliitika

- + Ettevõtted värbavad ja ka plaanivad tulevikus värvata välistöötajate erinevatele palgatasemetele, ükski palgavahemik selgelt ei eristu
- + Samas, mida suurem on ettevõtte, seda suurem on tõenäosus, et seal on kõrgepalgalisi töötajaid võrreldes väiksemate ettevõtetega
- + Vaid tippspetsialistide värbamisele suunatud poliitika ei vasta eesti tööstussektori ettevõtete tegelikele vajadustele

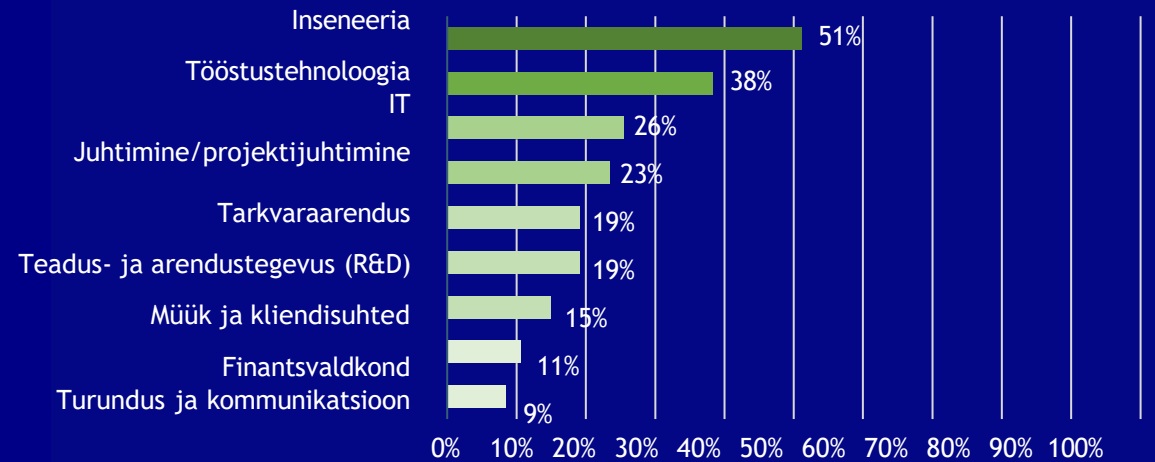

BUI 2024, WIE tellimusel

Välisspetsialistide kaasamine – ametitase ja valdkond

Kaasatud ametitasemete järgi

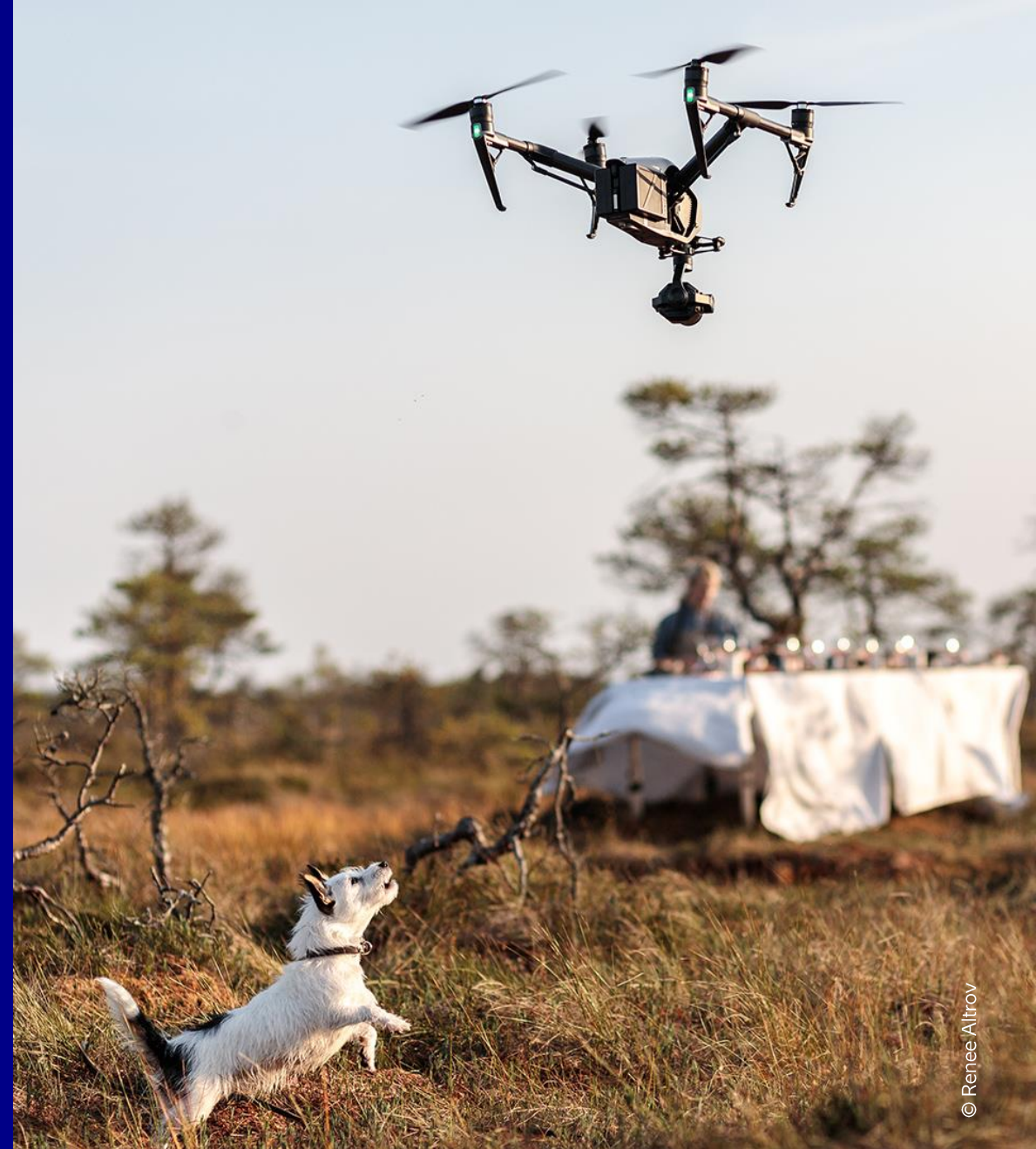

Kaasatud valdkonna järgi

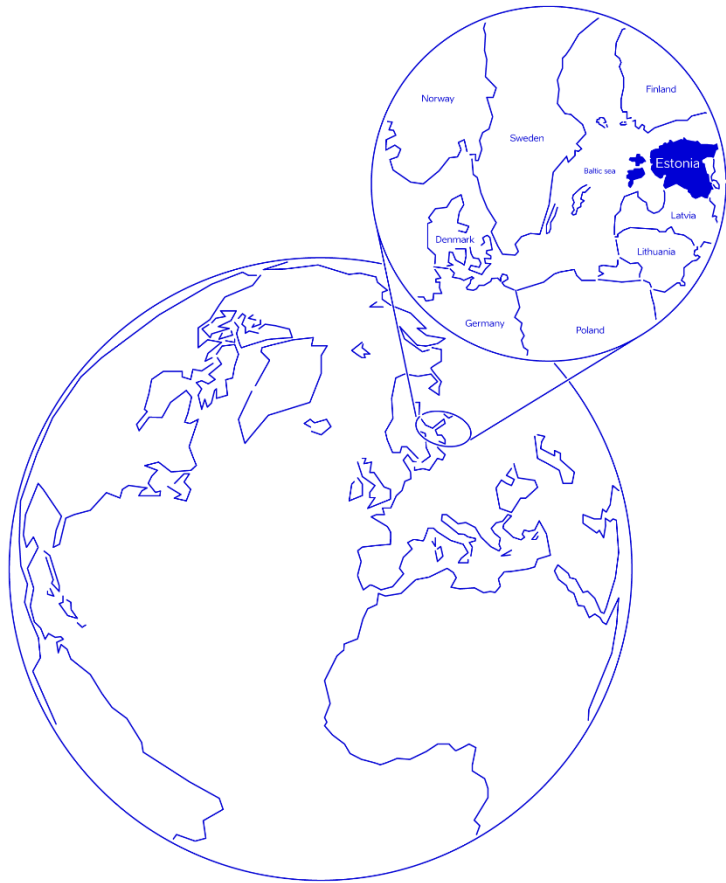
BUI 2024, WIE tellimusel

Eesti tööstuse konkurentsivõime

- + Investeeringud teadus- ja arendustegevusse
- + Koostööprojektid teadus-arendusasutuste ja ettevõtete vahel
- + Innovatsiooni ja digitaliseerimise edendamine
- + Koostöö haridusasutuste ja ettevõtete vahel
- + Terviklik talendipoliitika, sh nii haridussüsteemi arendamine kui välistööjõu kaasamine

Kokkuvõte

- + Eesti tööstuse tulevik sõltub kvalifitseeritud tööjõust
- + Oluline on panustada haridusse, oskuste arendamisse ja välisspetsialistide kaasamisse
- + Eesti kui atraktiivne töö- ja elukeskkond talentidele, et tagada tööstuse konkurentsivõime
- + Regionaalne konkurentsivõime — hetkel võistleme riigina, aga arvestades tööjõurännet vaadatakse üha rohkem regioone

Aitäh!

